TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :20823
Tarih :26.10.2026

52293

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Sayın Mustafa ÇİFTÇİ** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Muş'un Varto ilçesine bağlı Kolan (Qolan) köyünde bulunan İsmail Ronahî Mezarlığı'nın 2015 yılında bombalandığı, alandaki cami, cemevi ve diğer yapıların tahrip edildiği kamuoyuna yansımıştır. Ocak 2018'de ise köy yollarının güvenlik güçlerince kapatıldığı, mezarlığın iş makineleriyle yıkıldığı ve hafriyatın alandan taşındığı aktarılmıştır. Mezarlıkta defnedilen 27 kişinin cenazesinin bu işlemler sırasında çıkarılıp çıkarılmadığı, başka bir yere nakledilip nakledilmediği ve bugün nerede olduğu açıklığa kavuşturulmamıştır. Aileler ve bölge halkı, cenazelerin akıbetinin açıklanmasını, mezar yerlerinin belirlenmesini ve nakledilen cenazelerin ailelerine teslim edilmesini talep etmektedir.

Aynı ilçede 10 Ağustos 2015'te yaşamını yitiren YJA-Star üyesi Kevser Eltürk'ün (Ekin Van) cansız bedeninin çıplak biçimde teşhir edilmesi de cenazelere yönelik uygulamaların cinsiyetçi boyutunu ortaya koymuştur. Bu olay ile mezarlığa yönelik müdahaleler, güvenlik politikalarının ölü bedenlere, defin alanlarına ve Kürt halkının toplumsal hafızasına kadar uzanması bakımından birlikte değerlendirilmelidir. Cenazeye yönelik muamele, yaşamını yitiren kişinin siyasi kimliğine göre belirlenemez; güvenlik gerekçesi, insan onuruna aykırı uygulamaların ve ailelerin bilgi edinme hakkının engellenmesinin dayanağı olamaz.

Kamu görevlilerinin müdahale ettiği bir mezarlıkta cenazelerin akıbetinin yıllarca belirsiz kalması, kamu gücünün denetlenmesi ve sorumluluğun tespiti açısından ciddi bir sorundur. Mezar açma, nakil ve yeniden defin işlemlerinin karara ve kayda dayanması, her bir cenazenin bulunduğu yerin belirlenebilmesi ve yakınlarının bilgilendirilmesi gerekir. Bu bilgilerin açıklanmaması, ailelerin yakınlarını kendi inançları doğrultusunda defnetme ve mezarlarını ziyaret etme imkânını ortadan kaldırmaktadır.

Geçmişteki bu uygulamaların açığa çıkarılması, sorumluların belirlenmesi ve ailelerin taleplerinin karşılanması somut bir yükümlülük olarak ele alınmalıdır. Cenazelerin akıbetinin açıklanması, siyasi takdire bırakılamayacak bir hak ve adalet meselesidir.

52293

Bu bağlamda;

1. İsmail Ronahî Mezarlığı'na 2015 ve Ocak 2018'de yapılan müdahaleler hangi adli veya idari kararlara dayanmaktadır? Bu kararların tarih ve sayıları, kapsamları, talimat veren makamlar ve uygulamaya katılan birimler hangileridir?
2. Mezarlıkta defnedilen 27 kişinin cenazesinin mevcut konumu Bakanlığınızın kayıtlarında belirli midir? Cenazelerin mezarlarında bulunup bulunmadığını tespit etmek üzere yerinde inceleme yapılmış mıdır; yapılmışsa sonucu nedir?
3. Alandan cenaze veya insan kalıntısı çıkarılmışsa bunlar hangi kurumlara teslim edilmiş, nerelere nakledilmiş ve varsa hangi mezarlıklara defnedilmiştir? Her bir cenazeye ilişkin mezar açma, teslim, nakil ve defin kayıtları mevcut mudur? Kilyos'a nakil iddiasının bu kayıtlarda karşılığı bulunmakta mıdır?
4. İş makineleriyle yürütülen çalışmalar sırasında mezarların ve insan kalıntılarının korunması için hangi tedbirler alınmıştır? Alandan çıkarılan hafriyat nereye taşınmış ve insan kalıntısı içerip içermediği araştırılmış mıdır?
5. Cenazeler üzerinde kimlik tespiti veya DNA incelemesi yapılmış mıdır? Yapılmışsa kaç kişinin kimliği belirlenmiş, kaç aileye bilgi verilmiş ve kaç cenaze yakınlarına teslim edilmiştir?
6. Ailelerin ve avukatlarının cenazelerin akıbetine ilişkin başvurularının sayısı ve sonuçları nelerdir? Bilgi verilmeyen veya sonuçlandırılmayan başvurular bulunuyorsa bunun gerekçesi nedir?
7. Mezarlığın, alandaki inanç yapılarının ve Aleviler açısından kutsal kabul edilen Gireboa'nın tahrip edildiği iddiaları hakkında hangi idari inceleme ve soruşturmalar yürütülmüştür? Sorumluluğu tespit edilen kamu görevlileri ve bunlar hakkında uygulanan yaptırımlar var mıdır?
8. YJA-Star üyesi Kevser Eltürk'ün (Ekin Van) cansız bedeninin çıplak biçimde teşhir edilmesi ve görüntülerinin yayılması hakkında Bakanlığınızca yürütülen idari soruşturmalar hangi aşamadadır? Fiili gerçekleştirenler ile emir, gözetim ve denetim sorumluluğu bulunan görevliler hakkında hangi işlemler yapılmıştır?
9. Cenazelerin akıbetine ilişkin eksik kayıtların tamamlanması, ailelerin katılımıyla kimlik ve mezar yeri tespitinin yapılması, nakledilen cenazelerin talep eden yakınlarına teslim edilmesi ve mezarlığa erişimin sağlanması için hangi kurumların sorumluluğunda, nasıl bir çalışma takvimi uygulanacaktır?